

O FIRMĂ DIN 7 ESTE ÎN INSOLVENȚĂ

Creșterea disciplinei financiare în economie este o necesitate

Nivelul fiscalității, concurența și lipsa cererii sunt principalele dificultăți identificate de companiile din România în desfășurarea activității, în timp ce accesul la finanțare nu reprezintă o provocare de o importanță ridicată pentru companii. Aproximativ 73% dintre cererile companiilor care au solicitat credite de la instituțiile de credit s-au finalizat cu succes pentru firme. Tabloul general trebuie completat cu un element îngrijorător: dacă în urmă cu patru ani o companie din 30 era în insolvență, în prezent una din 7 firme este în insolvență.

Florin Dănescu

Președinte Executiv Asociația Română a Băncilor

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România și capacitatea acestora de a face față unor condiții financiare nefavorabile, realizat de Banca Națională a României pe baza chestionarelor transmise la 10.000 de firme, relevă că 3 din 4 companii au accesat cu succes finanțare bancară în perioada octombrie 2013-martie 2014, dar și că firmele declară că nu au o capacitate mulțumitoare de a face față unor evoluții financiare nefavorabile privind cursul de schimb sau rata dobânzii. Creditele acordate IMM-urilor se ridică la 84,5 miliarde lei la finele anului 2013, ceea ce reprezintă 76% din totalul creditelor acordate companiilor. Ponderea finanțărilor acordate IMM se situează la aproximativ 40% din totalul creditului neguvernamental, în timp ce numărul IMM cu credite era de 77.500 în august 2013.

Obstacolele invocate de companii în accesarea de credite sunt nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor, cerințele privind valoarea sau tipul garanției, clauzele contractuale și birocrația. Analiza costului riscului ar trebui completată cu statistica privind neperformanța pe segmentul companiilor, în condițiile în care o treime din banii acordați IMM în creditare este neperformantă. Rata de neperformanță aferentă creditelor acordate IMM-urilor era de 29,82% (august 2013) pentru creditele garantate cu ipotecă, în timp ce la corporații rata de neperformanță pentru împrumuturile cu același tip de garanții era de 9,62%. Disciplina la plată în economie rămâne o problemă, având un impact ridicat asupra capacității de onorare a serviciului datoriei de către companiile cu credite.

Prudența manifestată de bănci în creditarea persoanelor juridice este determinată de disciplina laxă de plată a datoriilor și recurgerea abuzivă a companiilor la procedura de insolvență, precum și de constrângerile de finanțare mai pronunțate în cazul IMM.

Totalul sumelor datorate de debitorii aflați în insolvență, faliment și reorganizare se cifrează la 17 miliarde lei potrivit datelor înscrise în raportările „credite acordate și angajamente asumate de instituțiile de credit” ale Centralei Riscului de Credit din luna mai 2014. Datele se referă la expunerea față de un singur debitor, expunere egală sau mai mare

de 20.000 lei, și reprezintă 89,6% din valoarea creditelor acordate și a angajamentelor asumate de către sistemul bancar, potrivit BNR. Sumele datorate de debitorii aflați în insolvență au mai scăzut, însă, din păcate, diferența se duce la sumele datorate de debitorii aflați în faliment.

Restanțele înregistrate de debitorii aflați în insolvență, faliment și reorganizare se ridică la aproximativ 15 miliarde lei.

O statistică aferentă lunii august 2013 arată că 86% dintre companiile intrate în insolvență au ajuns în faliment, în stadiul de reorganizare fiind doar 1,2%.

Necesarul sporit de provizioane afectează profitabilitatea și creditarea. Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență a fost publicată în Monitorul Oficial după mai mult de doi ani de dezbateri. Pe parcursul dezbaterilor care au avut loc pe proiectul Codului Insolvenței, Asociația Română a Băncilor a efectuat propuneri care urmăresc în principal întărirea disciplinei financiare, creșterea ratei de recuperare a creanțelor aflate în insolvență și o mai mare predictibilitate a mediului de business. Aplicarea legii rămâne o problemă. Presiunile exercitate în procesele de insolvență sunt ample și acționează prin larghețea deciziilor, inclusiv juridice, și excesele insolvențelor, lichidatorilor sau altor terți implicați. ARB continuă demersurile pentru înființarea unei baze de date pe insolvență cu administratorii/acționarii care acționează cu rea

credință. Prea multe firme intrate în insolvență au lăsat pasivele pe seama creditorilor și au mutat activele pe firme noi. Și aici au de pierdut statul, partenerii de afaceri ai companiilor aflate în insolvență și băncile. Inclusiv cei care nu au credite au de pierdut: dacă vor să acceseze unul vor plăti mai mult la dobânzi pentru că se asimilează un cost al riscului mai ridicat pe baza experienței fenomenului insolvenței.

Acesta este impactul la nivelul economiei României cu un PIB de 140 miliarde de euro: 25 miliarde de euro sunt blocate în labirintul insolvenței. Există o recomandare recentă privind adoptarea de măsuri în vederea constituirii de ajustări pentru depreciere în bilanțul băncilor, gradul de acoperire cu provizioane propus fiind de 90% în cazul insolvențelor. Această provizionare se adresează portofoliului de insolvenți din bilanțul băncilor, care reprezintă aproape o cincime din cele 25 miliarde de euro blocate în insolvență la nivel național. Cu celelalte 20 miliarde de euro ce se întâmplă? Singura acțiune este cea de acoperire la risc la nivelul băncilor sau tratarea unei părți dintr-un efect. Cauza nu a fost și nu este tratată pentru niciunul dintre cei trei mari creditori: statul, partenerii comerciali ai insolvenților și instituțiile de credit. Tratarea cauzei, așa cum solicită băncile, ar însemna creșterea disciplinei financiare.

Instituțiile de credit susțin economia cu credite. Peste 80% dintre bănci se așteaptă la

o intensificare a activității de creditare în următoarea perioadă, conform „Barometrului Bancar ARB & EY”, sectorul IMM fiind unul dintre segmentele pe care băncile apreciază că politicile de creditare se vor relaxa parțial. Totul depinde de constrângeri și practică. Pe termen scurt, se va observa o contracție mai amplă a soldului creditului neguvernamental. În fond, soldul creditului neguvernamental înregistrează lună de lună cu plus creditele noi acordate de instituțiile de credit și cu minus rambursările de principal efectuate de cei aproape 80% dintre debitorii care își plătesc ratele precum și vânzările de portofolii de credite la care apelează băncile în ultima perioadă. Este de așteptat ca ritmul vânzărilor portofoliilor de credite și scoaterile în afara bilanțurilor să conducă la o scădere mai accentuată, ca până acum, a portofoliului general de credite. Scoaterea din bilanț a creditelor neperformante integral provizionate, cu posibilitatea de urmărire în continuare a creanței, se va reflecta în bilanțul băncilor mai puternic odată cu datele statistice la 30 iunie 2014.

O economie capitalistă nu se poate dezvolta fără un sistem bancar stabil și solid, care să-și exercite rolul de finanțator al economiei. Un sistem bancar nu poate performa și îndeplini în totalitate rolul dacă economia nu este sănătoasă și dacă o parte dintre companii nu respectă legea și regulile jocului comercial.

Prioritățile industriei bancare vizează menținerea rolului sistemului bancar de principal finanțator al economiei României, inclusiv prin demersuri pentru întărirea disciplinei financiare pentru asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar și a economiei românești. Sistemul bancar din România, care deservește milioane de clienți, s-a dovedit a fi rezilient pe perioada crizei, nefiind nevoie de sprijin din fonduri publice pentru susținerea acestuia.

Este imperios necesară creșterea disciplinei comercial-financiare în economie, iar aici trebuie urmărite atât îmbunătățirea cadrului legislativ și fiscal, cât și aplicarea legilor.

De asemenea, comunitatea bancară din România solicită ca directivele europene și regulamentele să fie transpuse în legislația națională conform prevederilor aprobate de reglementatorii europeni. Extinderea cu mult a sferei de aplicare a legislației europene induce un decalaj amplu în ceea ce privește practicile bancare față de celelalte state europene unde autoritățile s-au limitat strict la prevederile directivelor și regulamentelor aprobate de legislativul european, inclusiv la nivel de costuri suportate de sistemul bancar. Costurile nu sunt numai de ordin material, ci afectează și imaginea sistemului bancar și intențiile investitorilor. Transparența și predictibilitatea sunt atribute necesare în desfășurarea activității economice.

